

Kuopion kaupungin lausunto Pohjois-Savon maakuntasuunnitelman 2040 ja maakuntaohjelman 2026-2029 luonnoksesta sekä sitä koskevasta ympäristövaikutusten arvioinnista

Kaupunginhallitus 18.08.2025

4933/00.04.02/2024

Valmistelijat / lisätiedot:

markkinointijohtaja va. strategiajohtaja Kirsi Soininen, puh. 044 718 2020

innovaatiopäällikkö Arto Holopainen, puh. 045 1393996

hyvinvoinnin edistämisen johtaja Janne Hentunen, puh. 044 7182502

työllisyysjohtaja Pirjo Oksanen, puh. 044 7181711

liikennejärjestelmäsunnittelija Matti Vänskä, puh. 044 7185463

vesihuoltoinsinööri Päivi Rissanen, puh. 044 7185303

ympäristöasiantuntija Minna Kokkonen 044 718 2148 ja Mari Turunen puh. 044 718 2870,

luonnonsuojelusuunnittelija Kalle Ruokolainen p. 044 7182 145

yhteyspäällikkö Tero Piippo, puh. 044 718 2125

yhteyspäällikkö Anu Häiväläinen, Yrityspalvelu, puh. 044 7182036

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

kaupunginjohtaja Soile Lahti

Kaupunginhallitus päättää antaa alla esitetyn lausunnon Pohjois-Savon maakuntasuunnitelman 2040 ja maakuntaohjelman 2026 – 2029 luonnoksesta sekä sitä koskevasta ympäristövaikutusten arvioinnista.

Päätös

Selostus

Pohjois-Savon liitto on pyytänyt 25.6.2025 päivätyllä kirjeellään lausuntoa Pohjois-Savon maakuntasuunnitelman 2040 ja maakuntaohjelman 2026 – 2029 luonnoksesta sekä sitä koskevasta ympäristövaikutusten arvioinnista. Liitteenä on lausuntopyyntö asiakirjoineen. Lausunto tulee lähettää Pohjois-Savon liittoon 31.8.2025 mennessä kirjaamo@pohjois-savo.fi tai kirjallisesti Pohjois-Savon liiton osoitteeseen.

1. Maakuntasuunnitelma – Pohjois-Savon strateginen kehittäminen vuoteen 2040

Yleiset kommentit:

On perusteltua, että Pohjois-Savon Maakuntasuunnitelma 2040 ja Maakuntaohjelma 2026-2029 on koottu yhteiseen asiakirjaan ja se muodostuu hallituksen päätökseen aluekehittämisen painotuksista, yhdistävistä teemoista ja aluekehityksen edellytyksistä. Kokonaisuudessa on kyetty kohtuullisen hyvin huomioimaan ja erittelemään maakunnan erityispiirteitä, menestystekijöitä sekä keskeisiä painotuksia. Kuopion kaupungin näkökulmasta on hyvä, että

kärkialoihin on tehty päivityksiä. Erityisesti lääkekehityksen nostaminen hyvinvointiteknologian rinnalle on tarpeellinen, koska se on kokonaisturvallisuuden osaamiskeskuksen valmistelun ja kehittämisen ohella kaupungin keskeinen strateginen painopiste, joihin on tarkoitus panostaa merkittävästi tulevinä vuosina. Globaalien lääketieteellisuuden investoinnit suuntautuvat korkean osaamisen ja huippututkimuksen maihin ja alueisiin. Suomessa terveys ja hyvinvointi on nyt tunnistettu yhdeksi yhteiskunnan uudistamisen, tuottavuuden, talouskasvun ja julkisen talouden kestävyyslähteeksi. Kuopioilla on Itä-Suomen yliopiston kautta merkittävä mahdollisuus kansallisesti ja kansainvälisesti nousta lääkealan ja lääkekehityksen osalta uutta kasvua synnyttäväksi. P-S HVA:lla on jo noin 60 lääketutkimusta käytössä. Kliinisten lääketutkimuksen määrä on Pohjois-Savossa kansallista kärkeä. Tutkimus- ja testauspalvelut on jo nyt kansallisesti korkealla tasolla ja tätä asemaa tulee ja kannattaa entisestään vahvistaa koko maakunnan ja Suomen hyväksi. Maakuntaohjelmassa tulisi tunnistaa Itä-Suomen yliopiston ja Pohjois-Savon Hyvinvointialueen yliopistollisen sairaalan merkittävä ja kasvava rooli lääketieteen ja hyvinvoinnin TKI-toiminnan kehittäjänä.

Kuopioon perustettava kokonaisturvallisuuden osaamiskeskus tuottaa tietotaitoa siviiliyhteiskunnan toiminnan kannalta elintärkeiden toimintojen turvaamisesta sekä kansalaisten henkisestä kriisinkestävytydestä kaikissa olosuhteissa. Osaamiskeskuksen rooli on tunnustettu osana Itäisen Suomen ohjelmaa ja sillä on sekä kansallista että kansainvälistä merkittävyyttä.

Kuopioon perustettava osaamiskeskus keskittyy kokonaisturvallisuuden vahvistamiseen alue- ja paikallishallintonaäkökulmasta kumppanuudessa valtion kanssa. Keskus kehittää kokonaisturvallisuustoimijoiden välistä yhteistoimintaa, johtamista ja viestintää sekä kriittisen infrastruktuurin toimivuutta ja huoltovarmuutta. Maakuntaohjelman tulisi huomioida osaamiskeskuksen toimintaedellytysten parantaminen yhtenä kärkialana ja varmistaa sen tuki ja rahoitus.

Maakuntasuunnitelma ja maakuntaohjelma antavat hyvän perustan edunvalvonnalle. Kuopion näkökulmasta on olennaista osaamisen ja TKI-toiminnan vahvistaminen ja siihen täytyy löytyä myös riittävät resurssit. Tärkeää on myös valtion koulutus- ja tutkimuslaitosten alueellisen läsnäolon vahvistaminen ja vahva kytkentä innovaatioekosysteemeihin.

Toimintaympäristön muutostekijöitä ja niiden vaikutuksia maakunnan kehitykseen on käsitelty perusteellisesti. Asukkaiden hyvinvoinnin tila olisi tärkeää huomioida ja tuoda esille, kun arvioidaan toimintaympäristöä. Varsinkin kun osaavat ja hyvinvoivat ihmiset on läpileikkaavana teemana. Luonnoksessa ei ole asukkaiden hyvinvoinnin tilaa eikä hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä avattu riittävästi. Asukkaiden hyvinvoinnin tila korreloi vahvasti toiminta- ja työkykyyn.

Asiakirjan rakenteeseen ja sisällön numerointiin kannattaa kiinnittää huomiota. Sisältö on jaettu kahteen päälukuun Maakuntasuunnitelmaan ja Maakuntaohjelmaan, mutta edellisen pääosion alanumerointina on kuitenkin "maakuntaohjelman keskeiset painopisteet".

Epävarmuustekijät:

Yleisesti maakuntasuunnitelmassa on tunnistettu hyvin saavutettavuuden ja aluekehityksen nykytila, missä viime vuosien valtakunnallinen painopiste on enenevässä määrin suuntautunut läntiseen ja eteläiseen Suomeen, erityisesti Helsingin, Turun ja Tampereen kaupunkiseutujen muodostaman ns. kasvukolmion alueelle. Tämä on liikenteen osalta näkynyt suurten liikennehankkeiden rahoituksen kohdistumisena em. alueelle, kuten maakuntaohjelmassa

todetaan. Kuopion kaupungin näkemyksen mukaan tämä on vaikuttanut merkittävästi myös Kuopion kaupunkiseudun MAL-sopimusten sisältöihin ja rahoitustasoihin. Alkuvuodesta 2025 valmistuneessa Itä-Suomi ohjelmassa on esitetty tiettyjä toimenpiteitä, millä tätä kehitystä voitaisiin osin kääntää, mutta tämänhetkisen näkymän mukaisesti ohjelman toteuttamiselle ei olla osoittamassa riittävää resursointia valtion osalta.

Päivitetty Kuopion seudun MAL-sopimus 2024-2027 tukee kehittämisteemoillaan Maakuntasuunnitelman ja –ohjelman tavoitteita ja sisältöjä. Tämän vuoksi on olennaista, että MAL-sopimuksen puuttuvaa valtionrahoitusta voidaan riittävästi täydentää Maakuntasuunnitelman ja –ohjelman toimeenpanoon liittyvällä kehittämis- ja investointirahoituksella.

Seutukaupunkien ja maaseudun kehittämisnäkökymien osalta suunnitelmassa todetaan, että kehitysmahdollisuuksien toteuttamiseen vaikuttaa oleellisesti liikennejärjestelmän kehittäminen. Kuopion kaupunki yhtyy tähän näkemykseen. Liikennejärjestelmän kehittämisellä on tärkeä rooli seudullisessa kehittämisessä ja mm. palveluiden ja maaseutualueiden saavutettavuuden varmistamisessa. Myös vesihuoltopalveluiden ja niiden kehittäminen sekä kytkeminen MAL-sopimuksen toteuttamiseen on alueen kehittymisen vuoksi tärkeää, koska vesihuolto on tärkeä maankäyttöön ja asumiseen liittyvä palvelu. Vesihuoltopalveluiden huomiotta jättäminen voi johtaa siihen, että kehitettäville alueille ei ole mahdollista saada toimivaa vesihuoltoa. Uusien vesihuoltoverkostojen rakentaminen tai vanhojen verkostojen saneeraaminen vaatii resursseja. Välttämättömyyspalveluna toimiva vesihuolto tukee alueen elinvoimaa ja väestönkehitystä sekä edistää huoltovarmuutta ja kokonaisturvallisuutta. Vesihuollon osalta myös ilmastomuutoksen sopeutumiseen tulee huomioida, kuivuuden ja rankkasateiden sekä sään ääri-ilmiöiden lisääntyessä. On huolehdittavaa pohjavesivaroista, jotta ne ovat laadullinen ja määrältään riittävät myös tulevaisuudessa.

Väestötavoite

Tilastokeskus ennustaa Pohjois-Savolle varovaisen positiivista väestökehitystä:

Suunnitelman mukaan *"Kuopion väestöllinen vetovoima perustuu moniin tekijöihin, kuten monipuoliseen elinkeinorakenteeseen, vahvaan koulutustarjontaan sekä kattaviin palveluihin".*

Tässä yhteydessä olisi syytä mainita myös monimuotoiset ja helposti tavoitettavat luonnonsuojelualueet. Tämä koskee tutkitusti erityisesti Kuopion (ja muidenkin kaupunkiseutujen) vetovoimaa. Kuopiossa asia on juuri näin, koska luontokohteet ovat hyvin keskeisesti kaupunkirakenteen kyljessä ja osin sen sisällä.

Alueellisten työmarkkinoiden toimivuus:

Työmarkkinat ympärillä muuttuvat nyt todella nopeasti, joten Kuopion kaupunki korostaa jatkuvan (vuosittaisen) työmarkkina-analyysin tekemistä ja tehokasta ennakointitiedon hyödyntämistä – pitää olla valmiudet päivittää suunnitelmaa nopeastikin. Työnantajien osaamistarpeiden ja oppilaitosten koulutustarpeiden ristiin tarkastelu olisi hyödyllistä, jotta päästään kiinni niihin osaamisen kehittämisen täsmätoimiin, joita suunnitelmassakin peräänkuulutetaan.

Käytännön toimet jäävät suunnitelmassa vielä ohueksi (ovat enemmänkin toiveita), joten konkreettinen edes jollakin tasolla aikataulutettu kehittämissuunnitelma ml. toimijoiden välinen työnjako olisi hyväksi asioiden edistämisessä.

Maakuntaan tarvitaan korkeasti koulutettua väkeä, kuten suunnitelmassakin on nostettu esiin. Huomioitava kuitenkin on, että meiltä loppuvat myös suorittavan tason tekijät kaikilla kärkialoilla ja hoivassa ja tähän pitäisi kiinnittää enemmän huomiota.

Maahanmuuttokysymykset on nostettu hyvin ratkaisuna ja painopisteenä esiin. Tarvitaan kuitenkin huomattavan paljon kriittistä tarkastelua työnantajien negatiivisiin asenteisiin ja koviin kielitaitovaatimuksiin liittyen. Työpaikkojen on muututtava, jos halutaan ratkaista työvoimapulaa maahanmuuton avulla. Asettautumispalveluiden osalta tarvitaan vielä selkeää työnjakoa – mitä tekevät kunnat ja työvoimaviranomainen, ja mikä on työnantajan vastuulle. Odotukset ja mahdollisuudet eivät nyt ehkä ihan kohtaa.

Puolisoiden työpaikkojen hakemiseen pitäisi suhtautua samoin kuin sen varsinaisen tulijankin työpaikkaan ennakoiden. Kielitaitoa tarvitaan molempien työllistymiseksi ja sitä pitää kehittää jo lähtömaassa. On tärkeää tiedostaa, että Pohjois-Savossa ei ole englannin kielisiä työmarkkinoita, joille pääsee helposti integroitumaan.

Pohjois-Savoon tulevien maahanmuuttajien kotouttamiseen tulisi panostaa, jotta etenkin opiskelupaikan saaneita jäisi seudulle asumaan ja perheellistymään. Tähän liittyen tärkeää on luoda yhteyksiä maahanmuuttajien ja kantaväestön välille. Tutkimustietoa esimerkiksi asumispreferensseistä tarvitaan lisää. Maakunnan vahvuuksista tulisi osata kertoa eri kulttuureista ja taustoista tulevia kiinnostavalla tavalla, sillä maahanmuuttajia saattavat houkutella osin eri asiat kuin suomalaisia. Tutkimuksia ja markkinointia voisi edistää myös hankkeistamisen kautta.

Alueellisten työmarkkinoiden toimivuuden osalta suunnitelmassa korostetaan myös työvoiman liikkuvuuden sujuvuutta kohtaannon lisäksi. Työvoiman seudullisen liikkuvuuden osalta olisi liikennejärjestelmän kehittämisen kannalta oleellista varmistaa erityisesti päätieverkon sujuvuus kuntakeskusten välillä, sekä vähäliikenteisen tieverkon riittävä kunto. Näiden lisäksi erityisesti matalapalkka-aloilla työvoiman liikkuvuuden/saatavuuden osalta tulisi kiinnittää huomiota joukkoliikenteen osalta;

- A) työssäkäyntiliikennettä palvelevaan vuorotarjontaan ja infrastruktuuriin (mm. pysäkki-infra ja liityntäpysäköinti)
- B) lipputuotteiden kohtuulliseen hinnoitteluun
- C) lippu- ja informaatiojärjestelmien yhteensopivuuteen, saavutettavuuteen, käytettävyyteen sekä selkeyteen
- D) matkaketjujen toimivuuteen

Tämän lisäksi Kuopion merkitys maakunnan väestönkasvun veturina ja osaamisen keskittymänä olisi tunnistettava. Kuopion kasvu on nopeaa ja väestönkasvun tarkempi tarkastelu osoittaa että väestönkehitys on maakunnassa hyvin polarisoitunutta. Kuopion nopea väestökasvu ja maahanmuutto vaativat maakuntasuunnitelmassa erityistä huomiota rekrytointipalveluiden ja maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämiseen.

Asumisen ja elinympäristön kehittäminen

Suunnitelmassa kerrotaan, että *”asumisen laatu ja elinympäristö ovat keskeisiä tekijöitä, jotka vaikuttavat muuttajien päätöksiin. Pohjois-Savossa tulee kehittää laadukkaita ja kohtuuhintaisia asumisvaihtoehtoja sekä kaupunki- että maaseutualueilla. Lisäksi älykkään infrastruktuurin ja kestävä kehityksen mukaisen kaupunkisuunnittelun edistäminen voi lisätä alueen houkuttelevuutta. Viheralueiden, kulttuuripalveluiden ja vapaa-ajan mahdollisuuksien parantaminen vahvistavat alueen vetovoimaa entisestään.”* Olisi selvempi muotoilu, jos kappaleen loppu kuuluisi: *”Viheralueiden, suojelualueiden... lisääminen vahvistavat...”*

Liikenneyhteyksien ja saavutettavuuden parantaminen:

Suunnitelmassa korostetaan nopeiden ja tehokkaiden liikenneyhteyksien tärkeyttä erityisesti Kuopion ja muiden keskusten välillä. Lisäksi todetaan, että haja-asutusalueen julkisen liikenteen kehittäminen todennäköisesti tukee työssäkäyntiä ja opiskelua ilman muuttopainetta suuriin keskuksiin, mutta kehittäminen vaatineen uudenlaisia ratkaisuita. Kuopion kaupunki yhtyy näkemykseen ja yleisesti liikenneyhteyksien osalta pääpainon tulee olla nykyisen liikenneverkon tehokkaassa hyödyntämisessä ja kunnossapidossa, jolloin väyläverkon kehittämistoimet voidaan suunnata kohteisiin, millä voidaan tavoitella maakunnallisen elinvoiman kehittämistä. Haja-asutusalueen joukkoliikenteen kehittäminen edellyttää ennen kaikkea laajempaa seudullista tahtotilaa ja resursseja järjestämiseksi. Uudenlaisten ratkaisuiden osalta tulisi päästä tilanteeseen, missä eri viranomaistahojen välistä yhteistyötä julkisesti hankittujen kuljetusten osalta voitaisiin tiivistää ja ostopalvelukyytejä voitaisiin yhdistellä nykytilaa tehokkaammin eri organisaatioiden välillä. Alueellista saavutettavuutta voidaan liikennejärjestelmän lisäksi kehittää erityisesti myös maankäytön, että palveluverkon hyvällä suunnittelulla, missä huomioidaan saavutettavuus lähtökohtaisesti nykyisellä liikennejärjestelmällä. Työmarkkinoiden optimointikeinot: Kohtaan 3. Työvoiman liikkuvuuden ja houkuttelun tukeminen Kuopion kaupunki esittää lisättäväksi kohtaa liikennejärjestelmän kehittäminen, missä huomioitaisiin mm. työssäkäyntiliikenteen kannalta merkittävimpien väylien kehittäminen liikennejärjestelmäsuunnitelmien mukaisesti sekä alueellisen joukkoliikenteen kehittäminen.

2. Maakuntaohjelma

2.1 Kehittämistavoitteet kärkialoilla

Kaupungin liikenteen/saavutettavuuden kommentit maakuntaohjelman kehittämistavoitteisiin kärkialoittain:

Kone- ja energiateknologia

Ohjelmassa mainittu junayhteyksien ja ratainfrastruktuurin kehittämistarve on myös Kuopion kaupungin näkemyksen mukaan yksi alueen tavaraliikenteen pullonkauloista ja hidaste laajemman kone- ja energiateknologian kehittämiseksi. Savon radan kapasiteetti on nykytilassa rajallinen ja Kuopion alueelta puuttuu kunnollinen tavararatapiha logistiikka-alueineen, mikä osaltaan mahdollistaisi rataliikennettä logistiikassaan hyödyntävän toimijan sijoittumisen alueelle. Kaupunki osaltaan pyrkii edistämään ja kehittämään kumipyöräliikenteen logistiikkaa, mutta rataliikenteen osalta kehittämistyö sekä vuorotarjonnan että ratainfrastruktuurin osalta edellyttää tiivistä yhteistyötä kaupungin, valtiohallinnon ja elinkeinoelämän kesken. Kuopion kaupunki on osaltaan avoin tälle yhteistyölle.

Muutoin junayhteyksien osalta kaupunki pyrkii edunvalvontatyössään edistämään Savon radan kehittämistä ja kapasiteetin kasvattamista, millä olisi merkittävästi positiivinen vaikutus sekä tavara- että henkilöliikenteen osalta. Kuopion kaupunki pyrkii mahdollistamaan ja edistämään osaltaan alueellisen lähijunaliikenteen toimintaedellytyksiä ja potentiaalin kasvua omassa maankäytön suunnittelussaan, mutta valtionhallinnon laatimien selvitysten (Traficom) mukaisesti lähijunaliikenteen käynnistyminen ei ole lähivuosina realistista. Kuopio kuitenkin katsoo, että maakunnallisesti lähijunaliikenteeseen tulisi varautua mm. nykytilaa laajemman työssäkäyntialueen mahdollistamiseksi.

Lentoliikenteen osalta Kuopion kaupunki on osaltaan tehnyt ja tekee edelleen hyvin aktiivista edunvalvontatyötä elinkeinoelämän kannalta kriittisten yhteyksien varmistamiseksi. Yhtenä esimerkkinä tästä on uusi myöhempi lentovuoro Helsingistä Kuopioon.

Ohjelmassa todetaan hyvin, että energiatekniikan osalta tarvitaan lisää koulutustarjontaa. Myös laajaa kiertotalous- ja ilmasto-osaamista tarvitaan niin oppilaitoksissa kuin yrityksissä useilla toimialoilla. Yritysten ja oppilaitosten koulutuksella ja yhteistyöllä turvataan yritystoiminnan vastuullisuutta ja saadaan yritysten palvelukseen osaajia, joita jo nyt yrityksissä tarvitaan. Tätä työtä osaltaan Pohjois-Savon bio- ja kiertotalousklusteri jo tekee ja sen rooli on hyvin huomioitu ohjelmassa.

Kohdassa "Luonnon monimuotoisuus ja ilmastomuutoksen hillintä" olisi selvyyden vuoksi hyvä mainita, ettei konetekniikalla tällä hetkellä nähdä olevan mahdollisuuksia vaikuttaa luonnonmonimuotoisuuden edistämiseen, vaikka se ei välttämättä pitäisikään paikkaansa. Sama koskee muitakin vastaavia kärkialoja, jos niillä ei tunnisteta olevan monimuotoisuusvaikutuksia.

Metsä-, bio- ja kiertotalous

Kaupunki yhtyy maakuntaohjelmassa esitettyyn huoleen alemman (vähäliikenteisen) tieverkon kunnosta. Puutavaran logistiikan osalta kaupunki yhtyy tarpeeseen kehittää raideliikenteen laanialueita. Tämän osalta seudullisesti Sänkimäen puutavaran laanialueen kehittämisen osalta ratasuunnitelman on valmistumassa, mutta seudullisia kehittämistarpeita on edelleen mm. Lapinlahdella. Kaupunki myös korostaa, ettei pelkkä suunnitelmavalmius riitä, vaan suunnitelmien toteuttamiseen tulisi valtiorahojen varata myös riittävät taloudelliset resurssit. Tie- ja raideliikenteen lisäksi on vuonna 2022 Venäjän aloittaman Ukrainan hyökkäyssodasta lähtien on metsäteollisuuden kuljetuksissa kasvanut myös vesiliikenteen merkitys. Vesiteitse kuljetetaan merkittävä määrä kaakkois-Suomen puuteollisuuden raakapuukuljetuksista, mikä tulee myös huomioida maakunnan liikennejärjestelmän kehittämisessä tulevaisuudessa. Käytännössä tulee maakunnallisesti varmistaa riittävä määrä uittopaikkoja sekä varmistaa niiden käytettävyys ja saavutettavuus myös tulevaisuudessa.

Kiertotalouden osalta on Kuopion kaupungilla käynnissä myös maakunnallisesti merkittävä Hepomäen kiertotalousalueen kehittämishanke. Alueella toimii jo nykytilassa merkittävää kiertotaloustoimintaa (mm. Jätekuukko) ja alueen saavutettavuus edellyttää tulevaisuudessa merkittäviä satsauksia alueen liikennejärjestelmän kehittämiseksi uusien tieyhteyksien toteuttamiseksi ja nykyisten tieyhteyksien parantamiseksi.

Sekä valtio- että kuntatalouden niukkenevassa rahoitustasossa tulisi myös liikennejärjestelmän kehittämisrahoitusta suunnata tulevaisuudessa enenevissä määrin seudullista elinvoimaa ja kasvua tuoviin investointeihin ml. työvoiman liikkuvuus ja elinkeinoelämän kuljetustarpeet.

Ilmastomuutos ja luontokato

Maakuntasuunnitelmassa olisi syytä mainita maakunnan hiilineutraalisuustavoitteen (2035) lisäksi jo pidemmän ajan kehityssuunta, eli hiilineutraaliuden jälkeen tulee pyrkiä hiilinegatiivisuuteen, jolloin hiilinielujen tulee olla päästöjä suuremmat. Tämä tavoite onlinjassa Suomen valtion tavoitteen kanssa.

Suunnitelmassa todetaan, että Pohjois-Savon metsien ja maaperän hiilinieluja vahvistetaan, mutta siinä ei kuitenkaan oteta kantaa riittävästi siihen, miten tämä tullaan tekemään. On huolehdittava, että hakkuumäärä ei kasva suuremmaksi kuin vuotuinen kasvu, jolloin myös maakunnan hiilinielut vähentyisivät entisestään. Näin ollen metsien hiilensidontakykyä tulee

vahvistaa merkittävästi, jotta edes hiilineutraaliustavoitteeseen päästään. Suunnitelmassa olisi syytä mainita keinoja hiilinielujen lisäksi myös hiilivarastojen parantamiseksi, kuten metsien sekapuustoisuuden kasvattaminen, harvennusvoimakkuuden vähentäminen, hakkuiden kiertoaikojen pidentäminen, suojelualueiden lisääminen sekä turvemaiden ojituksen lopettaminen ja maaperän ennallistaminen. Metsien hiilivarastojen parantamisen kannalta on myös tärkeää huomioda, että varttuneen metsän hakkaaminen vie puuta ja puuhun sidottua hiiltä metsästä pois, eikä nuoren metsän hetkellinen nielu korvaa sitä kuin aikaisintaan vuosikymmenten kuluessa. Näin ollen on tärkeää säilyttää olemassa olevaa varttunutta metsää. Metsien ja maaperän hiilinieluja parantavilla toimilla tuetaan ilmastonmuutoksen hillinnän lisäksi luonnon monimuotoisuutta. Monimuotoiset metsät sopeutuvat parhaiten muuttuvaan ilmastoon ja tarjoavat tutkitusti hyvinvointia ihmisille.

Sivulla 10 kerrotaan: "Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on keskeinen tavoite. Tähän pyritään muun muassa vesistöjen suojelulla, ennallistamistoimenpiteillä sekä kestäväällä maa- ja metsätaloudella." Pitäisi kirjoittaa konkreettisemmin, että "Tähän päästään muun muassa toteuttamalla EU:n ennallistamisasetuksen mukaiset toimenpiteet luontotyyppien suojelemiseksi, hoitamalla ja suojelemalla erityisesti maakunnan monimuotoisuuskeskittymien arvokkaita luontokohteita, vesistöjen suojelulla sekä kestäväällä maa- ja metsätaloudella, jossa toteutetaan myös monimuotoisuuden kannalta myönteisiä toimia. Muita luonto- ja ilmastotavoitteita tukevia toimia ovat myös hiilinielu- ja luonnonarvomarkkinoiden kehittäminen ja niihin osallistuminen sekä kunnallisten ja maakunnallisen monimuotoisuusohjelmien laadinta ja toteuttaminen."

Keskeisen tavoitteen toteutuminen pitää varmistaa riittävän täsmällisin keinoin – sellaisin, jotka on yhteisesti hyväksytty EU:ssa korjaaviksi toimiksi.

Etenkin luontokatoa ja kestäväää kulutusta, mutta myös ihmisten hyvinvointiakin, ajatellen on hieman arveluttavaa, että suunnitelma ja ohjelma pohjautuvat niin vahvasti näkökulmaan lisääntyvän talouskasvun ja teknisen kehityksen (teknologian lisääminen ja robotiikka) tuomasta mahdollisuudesta ratkaista näitä valtavia ongelmia, jotka historiallisesti johtuvat pääosin juuri ihmiskunnan kulutuksen valtavasta kasvusta. Tätä ongelmaa ei ole erityisemmin mainittu merkittävänä epävarmuustekijänä, vaikka talouskasvun kyllä tiedetään olevan ristiriidassa ympäristön kanssa.

Ainoastaan metsä-, kierto- ja biotalouden yhteydessä käytetään käsitettä "kädenjälki" tarkoittaen ympäristövaikutuksia, jotka nähdään tällä toimialalla pääosin ja yleensä kielteisinä seurauksina (ks. ympäristöselostuksen taulukko kohdassa 6.3). Tämä "kädenjäljen" esille ottaminen vain yhdessä yhteydessä aiheuttaa lukijassa hämmennystä sen tarkoituksesta. Merkittävimmät metsätalouden ympäristövaikutukset myös ovat todellisuudessa elinympäristön laadun näkökulmasta nykyään edelleen kielteisiä (päästöt, monimuotoisuuden heikentyminen ja mm. valtaosa maiseman muutoksista) eivätkä myönteisiä, mitä "kädenjäljellä" käsitteellisesti tarkoitetaan. Tässä yhteydessä ei oikeastaan edes käsitellä metsätalouden kestävyys (monimuotoisuuden ja ilmaston) kannalta olennaisia ydinkysymyksiä eli luonnonsuojelua tai hiilitaseen negatiivisuutta ollenkaan. Nämä teemat kuuluisivat tähän kohtaan ja niitä olisi pohdittava vakavasti eikä sivuuttaen.

Ruokajärjestelmä

Ruokajärjestelmän osalta saavutettavuuden osalta korostuu liikennejärjestelmän osalta samankaltaiset tarpeet kuin metsätalouden ja kone-/energiatalouden osalta. Päätieverkon (vt5 ja vt9) toimivuus ja ylläpito tulee taata myös tulevaisuudessa ja lisäksi alemman (vähäliikenteinen) tieverkon kunto huolettaa ja Savon radan sekä lentoliikenteen osalta on

tiedossa olevia liikennejärjestelmän kehittämistarpeita. Näiden lisäksi ruuan alkutuotannon osalta tulisi maakunnassa kiinnittää huomiota maaseudun (haja-asutusalueen) osalta ihmisten kriittisten palveluiden saavutettavuuteen, mihin on liikennejärjestelmän lisäksi merkittävä rooli palveluverkostosuunnittelulla. Tieverkon kunnon ylläpito ja kehittäminen on kytkettävä kokonaisturvallisuuden, huoltovarmuuden ja pelastusvalmiuden tavoitteisiin.

Maataloussektorilla olennaista on sisällyttää ohjelmaan tehokkaita toimenpiteitä, joilla siirrytään kohti kestävämpää tuotantoa ja ruokavaliota. Nyt ohjelmaan on kirjattu, että uudet ravitsemussuositukset tuovat nostetta kotimaisen kalan ja kasvisruoan kehitykselle, mutta nämä suositukset eivät yksin riitä muutoksen eteenpäin viemiseksi. Tarvitaan kasvi- ja kalaproteiinien tuotannon ja jalostuksen tukemista sekä sitovaa ohjausta sille, että julkisissa ruokapalveluissa tarjotaan entistä enemmän kasvi- ja kalapohjaista ruokaa. Näiden toimenpiteiden ohella hiiliviljelyä on tuettava ja vaikuttaviksi todettuja turvepeltojen päästövähennystoimia tulee nopeuttaa.

Ruokajärjestelmän vaikutusta monimuotoisuuteen ei ole tunnistettu lainkaan. Laiduntamisella ja luomutuotannolla on monien tutkimusten mukaan paljon myönteisiä vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen. Perheviljelmillä näitä monimuotoisuuden kannalta myönteisiä tuotantotapoja on mahdollista toteuttaa usein paremmin kuin suurilla tuotannon pelkkään tehokkuuteen tähtäävillä tiloilla tai pelkästään teollisessa ja teknologisessa ruoan tuotannossa. Pientilojen "kädenjälki" on paljon suurempi kuin tehomaatalouden. Ruokajärjestelmä ei ole vain ruokaa varten, vaan sillä on monia keskeisiä ja myönteisiä ekologisia vaikutuksia luonnontilaan ja lajistoon.

Hyvinvointiteknologia ja lääkekehitys

Saavutettavuuden osalta Kuopion kaupunki korostaa erityisesti tarvetta sujuville ja aikataulullisesti tarpeen mukaisille yhteyksille Helsinki-Vantaan lentoasemalle ja edelleen kansainvälisille yhteyksille. Tällä on todennäköisesti osaltaan merkitystä mm. ulkomaisen työvoiman houkuttelemisessa maakuntaan.

Matkailu ja luovat alat

Kuopion kaupunki korostaa tapahtumatuotannon vaikuttavuutta. Tapahtumat houkuttelevat matkailijoita ja mahdollisia uusia asukkaita alueelle, lisäävät asukkaiden pitovoimaa, elävöittävät paikallistaloutta ja monipuolistavat elinkeinorakennetta. Tapahtumat onkin nostettu Kuopion kaupungin nykyisessä strategiassa Elinvoimainen ja kasvava Kuopio osiossa (Kasvava matkailu ja vetovoimaiset tapahtumat) painopisteeksi sekä tunnistettu kaupungin Kasvava ja elinvoimainen Kuopio -ohjelmassa kehittämiskohteena (Tarjoamme elämyksellisiä tapahtumia ja matkailumahdollisuuksia, Veto- ja lumovoimaa asukkaille ja vierailijoille. Aktivoimme osallistavaa kaupunkikulttuuria).

Maakunnan elinvoima syntyy ihmisistä, yrityksistä, elämyksistä ja tapahtumista. Kestävän elinvoiman kehittämiseen tulee kytkeä ympärivuotisesti niin kiinteistönomistajat, hotellit, kulttuurilaitokset, ravintolat, kaupat sekä paikalliset tapahtuma-alan toimijat. Kuopiossa on tiedossa merkittäviä investointeja tapahtuma-alaan (Jalkapallo- ja tapahtumastadion, Väinölänniemen stadionalueen peruskorjaus, Heinjoen ampuma- ja moottoriratakeskuksen kehittäminen, Puijon kehittäminen mukaan lukien Puijon urheilulaakso) ja keskeisen kaupunkialueen kehittämisohjelma johon tulee sisällyttämään kaupunkikulttuuria ja tapahtumia tukevia kehittämiskohteita. Näiden investointikohteiden mahdollinen hankerahoitus voi mahdollistua paremmin *mikäli maakuntasuunnitelmassa ja -ohjelmassa on nykyistä selkeämmin*

huomioitu tapahtumateollisuuden näkökulmia ja sen kytkentä osaksi matkailualaa ja laajemmin alueen yritysten toimintaedellytyksiä.

Tapahtumilla on paitsi merkittävä alueellinen elinvoima- ja vetovoimavaikutus niin myös jopa sitäkin merkittävämpi vaikutus pienten kuntien pitovoimaan. Erityistä huomiota tulisi jatkossa kiinnittää yritystapahtumien kehittämiseen esim. Savilahden alueella ja Luolassa. Iso osa alan tapahtumateollisen toimialan liikevaihdosta tulee yritystapahtumista. Koko

tapahtumateollisen toimialan liikevaihto on Suomessa jo noin kolme miljardia euroa.

Teknologiamurros liittyy digitalisaatioon ja tiedolla johtamiseen. Tietoa tulee analysoida systemaattisesti ja jakaa matkailu- ja tapahtumayritysten sekä luovien alojen toimijoiden kanssa sekä kehittää toimialojen vaikuttavuusmittareiden toteutusta.

Alueen oppilaitosten sekä matkailu- ja tapahtuma-alan yritysten kanssa tulee etsiä yhteisiä ratkaisuja matkailu- ja tapahtuma-alan ammattilaisten määrään lisäämiseksi kysyntää vastaavaksi.

Huolehtimalla saavutettavista ja toimivista tapahtumapaikoista, ottamalla tapahtumat osaksi strategiaa ja kaupunkisuunnittelua, kehittämällä liikenne- ja palveluinfraa sekä sujuvoittamalla tapahtumien koordinoitua ja lupahallintoa kaupungit luovat hyvät puitteet matkailun kehittämiselle ja elämyksien järjestämiselle. Maakunnassa tulee olla myös areenat suurtapahtumille ja riittävästi paikkoja isoille kongresseille sekä yritystapahtumille.

Matkailun osalta Kuopion kaupunki Tahkon matkailualueen saavutettavuutta erityisesti kestävästi liikkumisen osalta tarkastellut Tahkon kehittämissuunnittelun yhteydessä vuonna 2019 laaditussa toimintasuunnitelmassa ”Tahkon alueen saavutettavuuden ja kestävästi liikkumisen edistäminen”. Tässä suunnitelmassa luotiin yhteensä kahdeksan (8) konkreettista toimenpidettä saavutettavuuden parantamiseksi. Erityisesti maakuntaohjelmassa tulisi priorisoida tieverkon ja julkisen liikenteen kehittäminen Kuopio–Tahko-akselilla ja tukea digitaalisia opastus- ja varausjärjestelmiä.

Kuopion ja Kuopion seudun sisäisen saavutettavuuden ja kestävästi liikkumisen edistämisen osalta on laadittu viime vuosina seudullisina toimenpideselvityksinä mm. jalankulun- ja pyöräilyn edistämissuunnitelma sisältäen mm. pyöräilymatkailun edistämistoimenpiteitä sekä vuoden 2024 lopussa valmistunut seudullinen kestävästi liikkumisen suunnitelma (SUMP), mikä on tulossa seudun kunnissa hyväksyttäväksi syksyllä 2025.

Kokonaisuutena kaupunki toteaa, että saavutettavuuden osalta maakuntaohjelmassa esitetyt toimenpiteet ovat oikean suuntaiset ja kuten yllä todetaan, on näitä asioita osin jo toteutettu Kuopion alueella. Huomioitavaa kuitenkin on, että ohjelmassa ja esim. Kuopion alueella laadituissa suunnitelmissa esitettyjen toimenpiteiden toteuttaminen edellyttää seudullisesti riittäviä resursseja ja laaja-alaista sitoutumista, erityisesti joukkoliikenteen laajemman kehittämisen osalta.

On myös huomattava, että ennallistamisasetuksen mukaisilla toimenpiteillä parannetaan matkailun mahdollisuuksia ja maakunnan vetovoimaa. Nämä on syytä mainita myös tässä yhteydessä.

Älykäs vesijärjestelmä

Teknologiamurros

Älykkäisiin vesihuoltojärjestelmiin tulee kytkeä voimakkaammin myös omaisuuden hallinnan näkökulma. Suurin osa vesihuollon omaisuudesta on maan alla olevaa verkostoa. Tietoon perustuvalla, oikein kohdennetulla käytöllä kunnossapidolla voidaan pidentää verkostojen ja laitteistojen pitoaikaa/käyttöikää. Pelkkä ikä ei ole yksin kriteeri, jolla arvioidaan mahdollista

vesihuoltoverkoston ja laitteiston saneeraustarvetta. Digitalisaatio lisää toimintavarmuutta sekä vahvistaa kokonaisturvallisuuden tuntua. Vesihuollon teknologiamurrosta hidastaa alan pirstaleisuus ja pienet toimijat/vesihuoltolaitokset. Vaikka vesihuollon kustannukset katetaan vesihuoltomaksuilla ei pienillä laitoksilla ole välttämättä resursseja tai osaamista kehittää omaa toimintaa tai toiminnan kehittämistä katsotaan vain omasta näkökulmasta. Yhtenä kehittämiskohteena voisi olla selvittää alueellista ”kaukovalvomoa”, johon tieto kerättäisiin keskitetysti laitoksesta riippumattomista, yhteensopivista laitteista/rajapinnoista. Vesihuoltoverkoston- ja laitteistojen kunto tai toimimattomuus (jätevesi, vesijohto) sekä terveysvaikutteiset, talousvesiteitse leviävät epidemiat voivat merkittävästi vaikuttaa väestön hyvinvointiin tai talousveden saatavuuteen, käytettävyyteen sekä turvallisuuteen. Saavutettavuuden osalta on myös akku/aurinkopaneelilla toimivat laitteistot, kuten vedenvirtausmittarit ovat tärkeitä. Veden laadun monitoroinnin lisäksi on kyettävä seuraamaan painetta ja vedenvirtausta/määrää.

Kokonaisturvallisuus

Vesihuollon osalta kokonaisturvallisuudessa on kiinnitettävä myös materiaaliseen varautumiseen ja tilapäisen veden jakelun järjestämiseen. Erityisesti sähkön saanti ja sähkön saannin turvaaminen on merkittävässä roolissa vesihuollossa. Kuntien valmiussuunnitelmissa tulisi olla priorisoituna vesihuollon koko kunnan alueella olevat kriittiset kohteet, jotka eivät saa jäädä ilman vettä. Esimerkiksi Kuopion alueella ei ole riittävää määrää vedenjakelukalustoa tai vedenjakelukontteja vakavan tai suorialaisen vedenjakeluhäiriön sattuessa. Vedenjakelukonttien on oltava toimintakunnossa häiriötilanteen sattuessa. Tämän osalta olisi hyvä selvittää keskitettyä säilytystä ja ylläpitoa maakuntatasolla.

Luonnon monimuotoisuus ja ilmastonmuutoksen sopeutuminen
Hulevesien osalta on ilmastonmuutokseen sopeutuminen tärkeää ja kaupungeissa merkittävässä roolissa myrskyjen ja sademäärien lisääntyessä. Uusia, luonnonmukaisia menetelmiä sekä huleveden määrän että laadunhallintaan on pilotoitava ja kehitettävä huomioiden uuden jätevesidirektiivin tuomat vaatimukset mahdolliselle huleveden laadun monitoroinnille. Myös vesihuollon osalta olisi hyvä laatia ilmastonmuutosta ja kokonaisturvallisuutta varten suunnitelma, jossa selvitetään koko Pohjois-Savon alueen pohjavesivarat, niiden käyttö ja tarvittavat toimenpiteet, jos 1-luokan pohjavesialue ei ole käytössä esim. kuivuuden tai pohjavesialueen saastumisen vuoksi.

2.2 Kaikille karkialoille yhteiset läpileikkaavat teemat

Esitetyt painopisteet ovat oikeansuuntaiset, joskin kokonaisuutena hyvin yleisluontoiset. Kuopion kaupunki painottaa maakunnan ja seudullisten liikennejärjestelmäsuunnitelmien tärkeyttä väyläverkon ja liikennejärjestelmän kehittämistä kaikilla kulkumuodoilla ohjaavina strategisina suunnitelmina.

Osaavat ja hyvinvoivat ihmiset teemassa on tarkasteltu lähinnä osaamiseen liittyviä näkökulmia. Ihmisten hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä ja näkökulmia tulee avata karkialoittain, mutta myös kaikkia aloja koskevana. Kulttuurin, liikunnan ja urheilun sekä muiden vapaa-ajanpalveluiden merkitys hyvinvointia edistävinä sekä alueen pito- ja vetovoimatekijöinä on tärkeää tuoda esille ja huomioida niiden kehittäminen osana maakunnan kokonaiskehittämistä.

Liikennejärjestelmän osalta ohjelmassa voisi ottaa selkeämmin kantaa tulevaisuuden lentoliikenteeseen ja siihen varautumiseen. Miehittämättömät lentokoneet (droonit) voivat yleistyä varsin nopeasti millä voi olla esim. logistiikan kannalta huomattavia vaikutuksia erityisesti tiiviimmin asutuilla alueilla. Tämä on samalla myös haaste kunnille/kaupungeille miten mahdollisesti merkittävästi lisääntyvään drooni-liikenteeseen tulisi varautua liikennejärjestelmän ja maankäytön suunnittelussa.

Kuopiota on kehitettävä valtakunnallisesti ja strategisesti merkittävänä Itä-Suomen ja keskeisen Suomen päälentokenttänä sekä Helsinki-Vantaan varakenttänä, koska sillä on hyvä sijainti yhteiskunnan toimintavarmuuden, kokonaisturvallisuuden ja huoltovarmuuden kannalta. Lentokenttä palvelee kahden tunnin aikasaavutettavuudella Pohjois-Savon lisäksi osia neljästä muusta maakunnasta.

Kuopio on jo käytännössä merkittävä siviililentoliikenteen ja sotilasilmailun yhteistoimintakenttä, joka on käytössä 24/7/365. Investoinneissa on kuitenkin huomioitava tulevaisuuden sotilasilmailun tarpeet, kun kansainvälinen puolustusyhteistyö lisää kentän (harjoitus)käyttöä. Kansainväliset yhteydet ja kasvavat turistivirrat edellyttävät määrällisesti ja laadullisesti riittävää lentoliikenteen palvelutarjontaa.

Lisäksi korostamme, että liikennejärjestelmäsuunnittelun tulee olla vahvasti kytköksissä maankäytön- ja palveluverkostosuunnittelun kanssa. Näin voidaan varmistaa maakunnan kehittäminen ja välttää tarpeettomilta investoinneilta tulevaisuudessa.

Ohjelman toimenpiteet keskittyvät pääosin teollisuuden aloille, mutta Pohjois-Savossa on tunnistettu paljon potentiaalia palveluliiketoiminnan alalla kiertotaloudessa, joka olisi syytä nostaa ohjelmassa vahvemmin esille. Pohjois-Savon kiertotalouspotentiaaliselvityksen (2023) mukaan palvelualoissa on sekä suoraa että epäsuoraa kiertotalouspotentiaalia. Niillä voidaan tuoda alueella täysin uusia liiketoimintamalleja, jolla vähentää resurssien käyttöä (esim. yhteiskäyttö), mutta niitä tarvitaan tukemaan sekä nykyisiä että tulevia kiertotaloushankkeita. Kiertotalouden näkökulmasta potentiaalisia palveluliiketoiminnan aloja Pohjois-Savossa ovat etenkin suunnittelu-, tutkimus- ja kehittämistoiminta. Tätäkin suurempaa potentiaalia on kaupan alalla ja logistiikassa, jotka voivat tukea teollisuuden kiertotaloustoimintaa kustannustehokkaiden kuljetusten ja uudelleenkäytön kaupan alustoilla. Myös kiinteistöalalla, ravitsemus- ja majoitustoiminnassa, informaation ja viestinnän toimialoilla sekä korjaus-, huolto-, vuokraus- ja leasingpalveluissa on alueella yhä potentiaalia.

Maakuntaohjelman teknologiamurrosta koskevassa osiossa olisi hyvä näkyä selkeä tulevaisuuden painotus, joka käsittelee läpimurtoteknologioita – erityisesti avaruusteknologiaa ja kvanttilaskentaa. Näiden teknologioiden soveltaminen tarjoaa merkittäviä mahdollisuuksia Pohjois-Savon karkialojen kehittämisessä sekä poikkileikkaavien teemojen vahvistamisessa. Avaruusteknologia mahdollistaa satelliittidatan hyödyntämisen metsien, vesistöjen ja ilmaston tilan seurannassa, täsmäviljelyssä, logistiikassa ja saavutettavuuden kehittämisessä. Kvanttilaskenta puolestaan tarjoaa uusia ratkaisuja energiantuotannon optimointiin, materiaalien simulointiin, lääkekehityksen nopeuttamiseen sekä datan analysointiin erityisesti terveys- ja hyvinvointialoilla.

Teknologioiden sisällyttäminen ohjelmaan tukee kestävästä elinvoimaa, kokonaisturvallisuutta, osaavan työvoiman kehittämistä ja ilmastomuutokseen sopeutumista. Käytännön toimenpiteitä voi olla esimerkiksi pilottihankkeiden käynnistämistä, koulutussisältöjen kehittämistä, kansainvälisten verkostojen hyödyntämistä sekä rahoitusinstrumenttien suuntaamista uusien teknologioiden käyttöönottoon.

Lausunto Pohjois-Savon maakuntaohjelman 2026-2029 ympäristövaikutusten arvioinnin luonnoksesta

Yleiskommenttina vaikutusten arvioinnista. Monet ohjelman mukaisista toimenpiteistä edellyttävät merkittäviä taloudellisia resursseja kohdistuen joko valtion- tai kuntatalouteen. Tästä syystä onkin hyvä, että kohdassa 2.3 Maakuntaohjelman toteutus on tunnistettu tarve läpikäydä erilaiset EU-rahoitusohjelmat, koska ulkopuolinen rahoitus on varsinkin pienempien kuntien, mutta myös Kuopion kaupungin näkökulmasta erityisen merkityksellistä kun toimenpiteitä lähdetään toteuttamaan.

Se mitä ympäristöselostuksesta jää kaipaamaan, on kohdassa taloudelliset vaikutukset (sivut 27-28) tarkempi avaaminen miten toimenpiteet vaikuttavat maakunnan kuntatalouteen kokonaisuutena ja minkä kokoluokan kustannusvaikutuksesta infrastruktuurin parannustoimenpiteet maakuntatasolla ovat. Esimerkiksi mikä on maakunnallisesti vesihuollon ja väyläverkon korjausvelka ja mikä on maakunnallisen saavutettavuuden osalta väyläverkon kehittämisen kärkihankkeiden kustannustaso. Tämä edesauttaisi vuoropuhelua maakunnallisista tarpeista mm. edunvalvonnan näkökulmasta.

Ekologisten vaikutusten arviointi (ympäristöselostus s. 29) on hyvin yleisellä tasolla ja sen sijaan pitäisi kirjoittaa auki niitä monimuotoisuusvaikutuksia, joita esimerkiksi metsä-, bio- ja kiertotalouden ”kädenjäljellä” arvellaan olevan. Enemmänkin kohdassa aavistellaan välillisiä, ympäristön kuormituksen pienemisestä seuraavia (monimuotoisuus-)hyötyjä, mutta niitäkään ei kerrota sen tarkemmin, mitä ne voisivat olla. Monimuotoisuuden seurantaan liittyviä indikaattoreita ei ollut nimetty eikä liitetty 3 löytynyt muutenkaan.

3.6 Ilmasto ja kasvihuonetaseet

Ympäristöselostuksessa esitettyjen alueellisten kasvihuonekaasupäästötietojen lisäksi olisi tärkeä tuoda rinnalle tieto maakunnan kulutusperäisistä kasvihuonekaasupäästöistä. Alueelliset ja kulutukseen perustuvat päästölaskentamallit ovat osittain päällekkäisiä. Yhdistämällä molemmat laskentatavat saadaan mahdollisimman laaja tietopohja kunnan ja kuntalaisten toiminnasta aiheutuvista kasvihuonekaasupäästöistä.

5.1 Valtakunnalliset ympäristötavoitteet

Kuopion kaupunki esittää, että tähän kohtaan lisätään 27.6.2025 Traficomien julkaisema ”Suomen kansallinen kestävä kaupunkiliikenteen ohjelma”.

6.3 Vaikutukset toimintalinjoittain

Kone- ja energiateknologia

Saavutettavuus ja aluerakenteen vaikutusten osalta kaupunki esittää, että muutetaan kohtaa ”Heikko tieverkko ja logistiikan haasteet voivat rajoittaa yritystoiminnan kehittymistä.” muotoon ”Heikko ja puutteellinen tie- ja rataverkko sekä logistiikan haasteet voivat rajoittaa yritystoiminnan kehittymistä.”

Älykäs vesijärjestelmä

Saavutettavuus ja aluerakenne kohdassa on taulukossa vaikutuksissa osin päällekkäisyyttä(?) ja tältä osin vaikutusten arviointia voisi ”napakoittaa”.

6.4 Vaikutusten tiivistelmä

Ruokajärjestelmä

Vaikutustenarvioinnin osalta palveluiden (lähi-/digi- tai liikkuvat palvelut)) saavutettavuus on yksi kriittisistä asioista maaseudun ja ruuan alkutuotannon tuottajien ja työntekijöiden sijoittumisen kannalta. Ihmisten elämän kannalta tärkeiden palveluiden, mm. varhaiskasvatus-, koulutus- ja terveystalvelut keskittyminen keskustoihin, yhä kauemmas ruuan alkutuotantopaikoista voi tulevaisuudessa vaikuttaa hyvin negatiivisesti mm. tilojen jatkuvuuteen (nuorempi sukupolvi ei kiinnostunut jatkamaan), mikä olisi hyvä maakunnallisesti tunnistaa.

Kokonaisuudessaan Pohjois-Savon maakuntasuunnitelman 2040 ja maakuntaohjelman 2026 – 2029 valmistelun jatkuessa on erittäin tärkeää, että kunnat voivat osallistua jatkossakin valmisteluun, että nyt lausunnossa esille tuodut näkökulmat ja havaitut puutteet tulevat huomioiduksi hyvin lopullisessa maakuntasuunnitelmassa ja – ohjelmassa.

Toimivallan peruste

Kuopion kaupungin hallintosääntö 27 §

Vaikutusten arviointi

Päätösten vaikutusten ennakkoarviointia ei tehdä, kun kyseessä on toiminnan seuranta tai lausuntoihin tai esityksiin vastaaminen (KH 21.10.2025 § 293).

Liitteet

Pohjois-Savon liiton lausuntopyyntö 25.6.2025

Pohjois-Savon Maakuntasuunnitelma 2040 ja Maakuntaohjelma 2026-2029

Pohjois-Savon maakuntaohjelma 2026-2029 Ympäristöselostus (luonnos)